

Ohjelmistotuotanto

Matti Luukkainen ja ohjaajat Jami Kousa, Tero Tapio, Mauri
Karlin

syksy 2019

Luento 10

25.11.2019

Kurssin kaksi viimeistä viikkoa

- ▶ Miniprojektit jatkuvat
  - ▶ Loppudemot (jokainen ryhmä osallistuu toiseen demoista)
    - ▶ maanantai 9.12. klo 14-17
    - ▶ tiistai 10.12. klo 14-17

Kurssin kaksi viimeistä viikkoa

- ▶ Miniprojektit jatkuvat
  - ▶ Loppudemot (jokainen ryhmä osallistuu toiseen demoista)
    - ▶ maanantai 9.12. klo 14-17
    - ▶ tiistai 10.12. klo 14-17
- ▶ Vierailuluennot
  - ▶ ma 2.12. klo 12 Juha Viljanen *Smartly*: testaus
  - ▶ ma 3.12. klo 12 Niko Laitinen *Nitor*: UX-suunnittelu
  - ▶ ma 9.12. klo 12 Hannu Kokko *Elisa*: Laajan mittakaavan ketterä sovelluskehitys
  - ▶ ma 10.12. klo 12 Marko Klemetti *Eficode*: DevOps

Taustaa

Kurssin aikana on jo muutamaan kertaan sivuttu käsitettä Lean, katsotaan nyt hieman tarkemmin mistä on kysymys Lean on syntyisin Toyotan tuotannon ja tuotekehityksen menetelmistä Toisen maailmansodan jälkeen Japanissa oli suuri jälleenrakennuksen buumi, mutta pääomaa ja raaka-aineita oli saatavissa niukalti Havaittiin, että laadun parantaminen nostaa tuottavuutta: mitä vähemmän tuotteissa ja tuotantoprosesseissa on virheitä ja ongelmia, sitä enemmän tuottavuus kasvaa, ja se taas johtaa markkinaosuuden kasvuun ja sitä kautta uusiin työmahdollisuuksiin Japanilaisiin yrityksiin tuli vahva laatua korostava kulttuuri Resurssien niukkuus johti siihen, että Toyota kehitti ns. Just In Time (JIT) -tuotantomallin, missä ideaalina oli aloittaa tuotteen valmistus vasta kun ostaja oli jo tilannut tuotteen Vastakohtana tälle on perinteinen massatuotanto, missä tehdään paljon tuotteita varastoon

—

Pyrkimys oli saada tuote tilauksen jälkeen mahdollisimman

JIT-tuotanto

JIT-tuotantomallista oli monia hyötyjä Asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin oli helppo valmistautua toisin kuin massatuotannossa, missä varastoon tehdyt tuotteet oli saatava myydyksi vaikka ne eivät olisi enää asiakkaan mieleen Koska tuotteen sykli aika (tilauksesta asiakkaalle) oli lyhyt, laatuongelmat paljastuivat nopeasti Toisin kuin mahdollisesti kuukausia varastossa olevilla tuotteilla

Massatuotanto pyrki optimoimaan yksittäisten työntekijöiden ja koneiden työpanosta (ideaalina että koneiden käyttöaste on koko ajan 100%) Toyotan JIT-tuotantomallissa optimoinnin kohteeksi tuli tuotteen sykli aika Pyrittiin eliminoimaan kaikki mahdollinen jäte tai hukka (waste), joka ei edesauttanut työn (eli tuotannon alla olevan tuotteen) nopeampaa virtausta (flow) tilauksesta asiakkaalle Virtausta estäviin tekijöihin, esim. laatuongelmiin puututtiin heti Käytännössä jokainen työntekijä oli oikeutettu ja velvollinen pysäyttämään tuotantolinjan havaitessaan ongelmia

Työntekijöitä kunnioittava, kuunteleva ja vastuuttava

Toyota production system (TPS)

Vuodesta 1965 alkaen Toyota alkoi kutsua toimintatapaansa Toyota Production Systemiksi Ensimmäiset englanninkieliset julkaisut aiheesta ovat vuodelta 1977 Toyotan menestys herätti kiinnostusta länsimaissa ja MIT:in tutkijat alkoivat 1980-luvun lopussa kartoittamaan ja dokumentoimaan tarkemmin Toyotan tuotantojärjestelmää Tutkijat lanseeraavat nimikkeen lean- (eli virtaviivainen) tuotanto Vuonna 1990 ilmestyi kirja The Machine That Changed the World, joka toi leanin laajempaan länsimaalaiseen tietoisuuteen Toyota alkoi 2000-luvulla käyttämään tuotantojärjestelmästään myös sisäisesti nimitystä lean

Viimeisen 25 vuoden aikana on ilmestynyt suuri määrä kirjoja, jotka kuvaavat Toyotan tuotantojärjestelmää, eräs kuuluisimmista ja vaikutusvaltaisimmista näistä on Jeffrey Likerin The Toyota Way (2001)

Lean tuotanto ja tuotekehitys

Alun perin lean oli Toyotalla autojen tuotantoa (production) optimoiva toimintatapa, sittemmin leania on ruvettu hyödyntämään myös tuotekehityksessä (development) Tuotanto ja tuotekehitys ovat luonteeltaan hyvin erilaisia ja niihin sovellettavat lean-käytänteet eroavatkin paikoin

Leania on sovellettu lukuisille eri aloille, ohjelmistotuotantoon sen lanseerasi 2003 ilmestynyt Mary ja Tom Poppendieckin kirja Lean software development, an agile toolkit Klassikon asemastaan huolimatta kirja on jo paikoin vanhentunut ja tulkitsee leania osin melko suppeasti Scrumin kehittäjät Ken Schwaber ja Jeff Sutherland tunsivat lean- ajattelun, ja monet Scrumin piirteet ovat saaneet vaikutteita leanista

Leania on ruvettu soveltamaan yhä suurempaan määrään asioita, aina terveydenhoidosta, pankkitoimintaan Lean tai mitä erilaisemmat lean-nimikkeen alla olevat (ja myytävät) asiat ovatkin alkaneet elämään omaa, Toyota producton systemistä erillistä elämäänsä ja nykyään on välillä vaikea sanoa tarkemmin mistä on

Käsitlemme nyt tarkemmin leania Craig Larmanin ja Bas Vodden mainioon kirjaan Scaling Lean & Agile Development perustuen Leania esittelevä luku ositteessa

http://www.leanprimer.com/downloads/lean_primer.pdf Luku esittelee nimenomaan Toyota production systemin modernia muotoa

Leania havainnollistetaan useissa lähteissä lean thinking houseksi nimitettävänä kaaviona joka on esitelty seuraavalla kalvolla Kaavio havainnollistaa, että leanilla on tavoite (goal) perusta (foundation) kaksi peruspilaria (pilars) ja joukko näitä tukevia periaatteita (14 principles ja product development -periaatteet)

Näiden lisäksi on olemassa joukko leania tukevia työkaluja

Työkaluista kuuluisin lienee kurssinkin aikana mainittu Kanban

Sustainable shortest lead time, best quality and value (to people and society), most customer delight, lowest cost, high morale, safety

Respect for People

- don't trouble your 'customer'
- "develop people, then build products"
- no wasteful work
- teams & individuals evolve their own practices and improvements
- build partners with stable relationships, trust, and coaching in lean thinking
- develop teams

Product Development

- long-term great engineers
- mentoring from manager-engineer-teacher
- cadence
- cross-functional
- team room + visual mgmt
- entrepreneurial chief engineer/product mgr
- set-based concurrent dev
- create more knowledge

14 Principles

long-term, flow, pull, less variability & overburden, Stop & Fix, master norms, simple visual mgmt, good tech, leader-teachers from within, develop exceptional people, help partners be lean, Go See, consensus, reflection & kaizen

Continuous Improvement

- Go See
- kaizen
- spread knowledge
- small, relentless
- retrospectives
- 5 Whys
- eyes for waste
  - * variability, overburden, NVA ... (handoff, WIP, info scatter, delay, multi-tasking, defects, wishful thinking..)
- perfection challenge
- work toward flow (lower batch size, Q size, cycle time)

Management applies and teaches lean thinking, and bases decisions on this long-term philosophy

Lean: tavoite ja perusta

Leanin tavoite (goal) Sustainable shortest lead time, best quality and value (to people and society), most customer delight, lowest cost, high morale, safety Tavoitteena saada aikaan pysyvä nopea tapa edetä "ideasta asiakkaalle myytyyn tuotteeseen" siten että tämä tapahtuu työntekijöitä ja yhteistyökumppaneita riistämättä, ylläpitäen korkea laatutaso ja asiakastyytyväisyys

Leanin perusta (foundation) Management applies and teaches lean thinking, and bases decisions on this long-term philosophy Jotta tavoite on mahdollinen, tulee taustalla olla syvälle yrityksen kaikille tasoille juurtunut pitkälle tähtäävä lean-toimintatapa, mitä johtajat soveltavat ja opettavat alaisille

Lean rakentuu kahden peruspilarin varaan jatkuvan parantaminen (continuous improvement) ihmisten kunnioittaminen (respect for people)

Leanin peruspilarit

jatkuvan parantaminen (continuous improvement) Defines Toyota's basic approach to doing business The true value of continuous improvement is in creating an atmosphere of continuous learning and an environment that not only accepts, but actually embraces change The root of the Toyota Way is to be dissatisfied with the status quo; you have to ask constantly, "Why are we doing this?" Such an environment can only be created where there is respect for people ihmisten kunnioittaminen (respect for people) Includes concrete actions and culture within Toyota not making people do wasteful work but instead real teamwork mentoring to develop skillful people humanizing the work and environment, safe and clean environment, and philosophical integrity among the management team

Leanin tavoitetta ja peruspilareja tukevat konkreettisemmat toimintaa ohjaavat lean-periaatteet (lean principles) joita käsittelemme pian

Jatkuva parantaminen – arvo ja jäte

TPS:n kehittäjä Taiichi Ohno kuvaa jatkuvan parantamisen periaatetta seuraavasti: All we are doing is looking at the time line, from the moment the customer gives us an order to the point where we collect the cash And we are reducing the time line by reducing the non-value- adding wastes

Keino päästä nopeampaan tuotantosykliin on siis eliminoida arvoa (value) tuottamattomia asioita eli jätettä (waste) Mitä lean tarkoittaa ottaen tarkoittaa arvolla ja jätteellä? Arvolla tarkoitetaan niitä asioita ja työnteon vaiheita, mistä asiakas on valmis maksamaan, eli mitkä tuottavat asiakkaalle hyötyä Jätteellä taas tarkoitetaan kaikkea tuotantoon liittyvää, mikä ei tuota asiakkaalle arvoa Lean tunnistaa alunperin 7 lähdeettä jätteelle (muda) Over-production, In-process inventory, extra processing, transportation, motion, waiting, defects

Lean-jäte ohjelmistotuotannon näkökulmasta

Over-production ylituotanto Tuotteita tulee valmistaa ainoastaan siinä määrin mitä asiakas on niitä tilannut, eli ei kannata tehdä varastoon Ohjelmistojen ylimääräiset toiminnallisuudet voidaan ajatella olevan ylituotantoa tutkimuksien mukaan 64% ohjelmistojen toiminnallisuuksista on joko ei ollenkaan tai ainoastaan erittäin harvoin käytettyjä

In-process inventory välivarastointi Tähän kategoriaan kuuluu osittain tehty työ ja sen säilöminen Ilmentymiä ohjelmistotuotannossa Tarkka vaatimusmäärittely ominaisuuksille joita ei vielä toteuteta Valmis koodi mikä ei ole vielä testattu tai otettu käyttöön Koodi joka toteuttaa asiakkaan ehkä tulevaisuudessa haluamia toiminnallisuuksia

extra processing liikatyö prosessin pakottamat turhat työvaiheet
"Pyörän keksiminen uudelleen"

Lean-jäte ohjelmistotuotannon näkökulmasta

Transportation tarpeeton materiaalin siirtely Ohjelmistojen kontekstissa ns "handoff", eli jos ohjelmistotuote esim. määritellään ja toteutetaan erillisten tiimien toimesta tai

toteutetaan ja viedään tuotantoon erillisten tiimien toimesta

Motion työntekijöiden tarpeeton liikkuminen

Ohjelmistotuotannossa task switching: eli liian nopea vaihtelu eri työtehtävien välillä, esim. työskentely yhtäaikaan monessa projektissa

Waiting turha odotus Esim. aika, joka joudutaan odottamaan että yrityksen johto hyväksyy vaatimusmäärittelyn, testaajat ehtivät testaamaan ohjelman uuden version, ylläpito vie sovelluksen uuden version tuotantoon, joku mergeää pullrequestin...

Defects viat Järjestelmässä on väkisinkin jossain tuotannon vaiheessa vikoja, mutta testaaminen ja vikojen havaitseminen vasta tuotannon loppuvaiheessa on asiakkaan arvon tuottamisen kannalta erittäin epäoptimaalista

Muri- ja mura-tyyppinen hukka

Äsken käsitelty *muda*-tyyppinen hukka eri muodoissaan on eniten esillä oleva leanin hukan muodoista, ja joissain lähteissä ei muita kahta hukkatyyppiä eli *muraa* ja *muria* välttämättä edes mainita.

Mura-tyyppinen hukka on epäsäännöllisyyttä tai epäyhdenmukaisuutta (engl. unevenness, non-uniformity, irregularity), työtavoissa tai työstettävässä tuotteessa.

Ohjelmistokehityksessä esim. toteutettavien user storyjen suuresti vaihteleva koko on mura-tyyppistä hukkaa, jonka seurauksena saattaa olla *muda*-tyyppinen hukka, eli esimerkiksi välivarastoinnin tarve. Tämä taas heikentää arvon läpivirtausta, eli aikaa, miten kauan user storyltä kestää backlogille asettamisesta valmiiksi tuotteen osaksi.

Kolmas hukan tyyppi *muri* tarkoittaa ylikuormitusta tai mahdottomia vaatimuksia (engl. unreasonableness, impossible, too difficult). Autojen tuotantolinjaa ajatellessa, esim. koneiden käyttäminen 100% kapasiteetilla ilman säännöllistä huoltoa on

Jatkuvassa parantamisessa on siis tarkoitus optimoida toimintaa eliminoimalla asiakkaalle arvoa tuottamatonta jätettä Jatkuvasta parantamisesta käytetään usein sen japaninkielistä nimitystä kaizen Kaizen on kaikkia työntekijöitä koskeva kattava toimintafilosofia: As a mindset, it suggests “My work is to do my work and to improve my work” and “continuously improve for its own sake.”

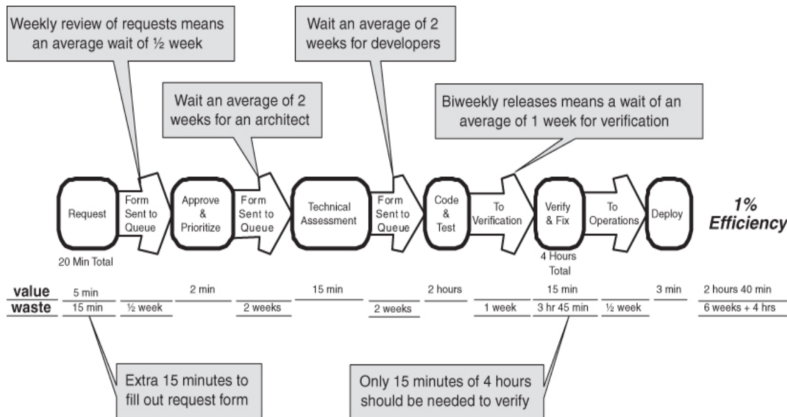
Kaizeniin liittyvä syklinen parannusprosessiin saattavat liittyä tasaisin väliajoin pidettävät tilaisuudet ”kaizen event”:it

Jatkuva parantaminen Kaizen on myös konkreettinen tapa toimia choose and practice techniques/processes “by the book” that the team and/or product group has agreed to try, until they are well understood and mastered experiment until you find a better way, then make that the new temporary ‘standard’ repeat forever

Scrumin retrospektiivit ovat klassinen esimerkki kaizen eventeistä

Value stream mapping

Jätteen kartoittamisessa käytetään usein value stream mappingia. Ideana on kuvata tuotteen kulku käytetyn prosessin työvaiheiden läpi ja visualisoida tuotteelle arvoa tuottavat työvaiheet suhteessa tuotteen koko valmistuksen elinkaareen.

Perimmäisen syyn analyysi - five whys

Jos esim value stream mapping paljastaa prosessista jätteitä, eli arvoa tuottamattomia asioita (ks 7 jätetyypin lista), tulee niistä hankkiutua eroon Kaizenissa ei kuitenkaan ole tarkoitus lääkittää pelkkää oiretta, vaan tehdä jätteelle perimmäisen syyn analyysi (root cause analysis) ja pyrkiä näin kestävämpiin ja vaikuttavampiin parannuksiin Eräs root cause analysis -tekniikka on "five whys", esim. Miksi koodin valmistumisesta menee 1.5 viikkoa sen tuotantoon saamiseen? QA-osaston on vielä varmistettava, että koodi toimii staging-ympäristössä Miksi? Ohjelmoijilla ei ole aikaa testata koodia itse staging-ympäristössä Miksi? Ohjelmoijilla on kiire sprintin tavoitteena olevien user storyjen tekemisessä Miksi? Edellisten sprinttien aikana tehtyjen storyjen bugikorjaukset vievät yllättävän paljon aikaa Miksi? Laadunhallintaa ei ehditä koskaan tekemään kunnolla siinä sprintissä missä storyt toteutetaan

Näin kysymällä toistuvasti miksi on mahdollista päästä ongelman perimmäisen syyn lähteille, eli sinne mitä korjaamalla jäte saadaan toivon mukaan eliminoitu

Leanin periaatteita: pull-systeemi

Leanissa on siis tarkoitus optimoida aikaa, mikä kestää tuotteen suunnittelusta sen asiakkaalle toimittamiseen Arvo pyritään saamaan virtaamaan (flow) asiakkaalle ilman turhia viiveitä ja työvaiheita Value stream map visualisoi arvon virtausta Leanin mekanismi virtauksen optimointiin on pull-systeemien käyttö Pull-systeemillä tarkoitetaan tuotannonohjaustapaa, missä tuotteita, tai tuotteiden tarvitsemia komponentteja tehdään ainoastaan asiakkaan tilauksen saapuessa Näiden vastakohta on push-systeemi, missä tuotteita ja komponentteja tehdään etukäteen varastoon ja toivotaan sitten että tuotteet ja komponentit menevät kaupaksi Esim. pizzeriat toimivat pull-periaatteen mukaan, pizza valmistetaan vasta kun asiakas tilaa sen. Unicafe taas on push-systeemi, lounaita tehdään varastoon ja toivotaan että ne menevät kaupaksi asiakkaille.

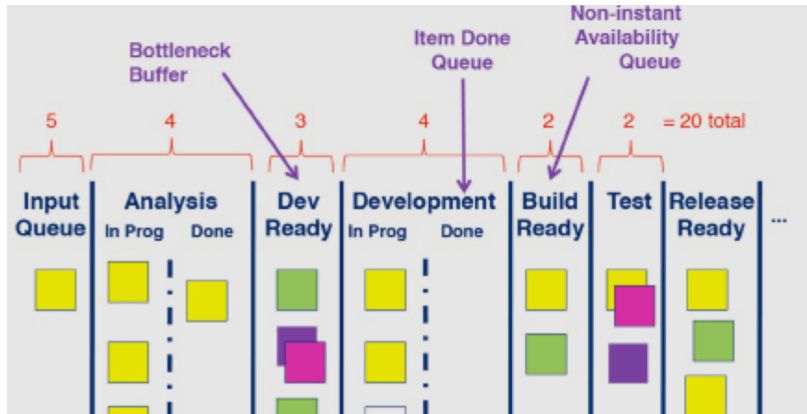
Pull-systeemi toteutetaan usein kanbanin avulla Kanban tarkoittaa signaalikorttia Kanban toteuttaa visuaalisen ohjauksen, minkä avulla työntekijöiden on helppo tietää miten seuraavaksi tulee

Kanban Kun asiakas tilaa tuotteen, viedään tilausta vastaava kanban-kortti tehtaalle Jos tuotteen valmistaminen edellyttää esim. viittä eri komponenttia, "tilataan" komponentit niitä valmistavilta työpisteiltä viemällä niihin kunkin komponentin tilausta vastaava kanban-kortti Jos komponenttien valmistus edellyttää jotain muita komponentteja, tilataan nekin samalla periaatteella

Kun komponentti on valmis, viedään se tilaajalle, samalla kanban-kortti palautetaan tulevien tilauksien tekemistä varten Kanban-kortteja on käytössä vain rajallinen määrä, tällä kontrolloidaan sitä että liikaa työtä ei pääse kasautumaan mihinkään tuotannon vaiheeseen Näin kanbanin avulla "vedetään" (pull) tarvittavat komponentit, sensijaan että komponentteja olisi etukäteen valmistettu varalta suuret määrät varastoon Varastoon tehdyt komponentit muodostaisivat riskin Niitä ei välttämättä tarvittaisi jos tilauksia ei tulisi tarpeeksi Jos komponenteissa olisi valmistusvika, saattaisi kestää kauan kunnes vika paljastuisi ja viallisia komponentteja olisi ehkä ehditty tekemään suuri määrä

Käytännössä pull-periaatteella toimiva tuotanto saattaa ylläpitää pieniä välivarastoja saadakseen tuotteen valmistamiseen kuluva

Kanban on otettu laajalti käyttöön myös ketterässä ohjelmistokehityksessä, luennon 4 kalvoissa puhutaan asiasta enemmän Ohjelmistopuolen kanban on periaatteiltaan hieman erilainen Toteutettavaa toiminnallisuutta, esim. user storyä vastaa kanban-kortti Kortti kulkee eri työvaiheiden kautta virtaus, eli yksittäisen storyn nopea valmistuminen saadaan aikaan rajoittamalla tietyissä työvaiheissa kesken olevan työn määrää WIP (work in progress) -rajoitteilla

Leanin periaatteita

Jotta pull-järjestelmä toimii hyvin, eli asiakkaan arvo virtaa tasaisesti, on edullista jos eri työvaiheiden kestoon ei liity liikaa varianssia, tähän liittyy leanin periaate level the work Yksi varianssin aiheuttaja ovat viat. Leanin periaatteita ovatkin Stop and fix Build quality in

Stop and fix viittaa Toyotan vanhaan periaatteeseen, missä kuka tahansa on velvollinen pysäyttämään tuotantolinjan vian, esim. vaurioituneen komponentin havaitessaan vian perimmäinen syy (root cause) tulee selvittää mahdollisimman nopeasti ja pyrkiä eliminoimaan vian mahdollisuus tulevaisuudessa eli tuotantossa tulee olla laatu sisäänrakennettua build quality in

Ohjelmistotuotannon käytänteistä Continuous integration ja automaattinen testaus voidaan nähdä suoraan stop and fix - ja build quality in -periaatteiden ilmentymänä

Leanin periaatteita

Perinteisessä massatuotannossa keskitytään pitämään tuotantolaitteistot käynnissä maksimikapasiteetilla ja työntekijät koko ajan työllistettyinä Yksittäisten työntekijöiden palkkauskinkin perustuu usein suorituskohtaisiin bonuksiin

Näin ajatellaan että tuotteiden yksikköhinta saadaan mahdollisimman alhaiseksi ja yrityksen tuottavuus maksimoituu Yksittäisten työntekijöiden ja koneiden tehokkuuden tarkastelun sijaan lean keskittyy arvoketjujen optimoinnin avulla järjestelmien konaisvaltaiseen kehittämiseen ja olettaa, että se on pidemmällä tähtäimellä yritykselle kannattavampaa (long term philosophy) Yksittäisen koneen suuri käyttöaste voi olla lokaalia optimointia, joka voikin yrityksen kannalta olla jopa haitallista Esim. valmistetaan paljon komponentteja, mitä ei lopulta tarvita

Surullisen kuuluisia esimerkkejä lokaalista optimoinnista on paljon, mm. yliopistojen eri laitosten säästöt tilakustannuksista Yliopiston rakennuksista maksama vuokra on edelleen sama vaikka jokin laitos "säästää" iättämällä tiloja käyttämättä

Leanin periaatteita Decide as late as possible Pull-systeemeissä ei ole tapana tehdä tuotantoon liittyviä päätöksiä (esim. miten paljon tuotetta ja sen tarvitsemia komponentteja tulee valmistaa) aikaisessa vaiheessa, vaan vasta tarpeen vaatiessa Englanniksi tätä myöhäistä päätöksen tekemistä luonnehditaan myös seuraavasti commit at the last responsible moment, eli päätöksiä viivytetään, mutta ei kuitenkaan niin kauaa että viivyttely aiheuttaa ongelmia

Kun päätös tehdään myöhään on tästä se merkittävä etu, että päätöksen teon tueksi on käytettävissä maksimaalinen määrä tietoa Toisin kuin liian etukäteen tehtävissä päätöksissä mitkä ovat enemmän spekulatiivisia

Kun päätökset on tehty, toimitaan pull-systeemin hengessä mahdollisimman nopeasti implement rapidly tai deliver as fast as possible näin arvo saadaan virtaamaan asiakkaalle ilman turhia viiveitä

Mitä nopeammin arvo saadaan virtaamaan, sitä enemmän päätöksiä on mahdollista viivyttää ja päätökset voidaan tehdä entistä paremman tiedon valossa

Arvon virtaaminen ketterässä ohjelmistotuotannossa

Edellisen kalvon periaatteiden soveltaminen näkyy selkeästi ketterässä ohjelmistotuotannossa. Vaatimuksia hallitaan product backlogilla, joka on parhaassa tapauksessa DEEP Detailed appropriately, emergent, estimated, prioritized. Tarkkoja vaatimuksia ei määritellä spekulatiivisesti vaan at the last responsible moment. Alhaisen prioriteetin user storyjä ei ole kovin tarkkaan määritelty. Kun product owner valitsee storyn seuraavaan sprinttiin toteutettavaksi määritellään storyn hyväksymäkriteerit ja suunnitellaan se toteutuksen osalta. Ja deliver as fast as possible eli toteutetaan valmiiksi seuraavan sprintin aikana.

Scrum voidaankin nähdä leanin mukaisena pull-systeeminä, missä jokaiseen sprinttiin otetaan kerrallaan asiakkaan edustajan viime hetkellä viimeistelemät tilaukset, jotka toteutetaan nopeasti, eli sprintin aikana. Arvo (eli toimivaksi asti toteutetut toiminnallisuudet) virtaa asiakkaalle sprinttien määrittelemässä rytmissä.

Ketterässä ohjelmistotuotannossa on viime aikoina ruvettu tehostamaan arvon virtausta usein eri menetelmin Alunperin Scrumin pyrkimys viedä uusia ominaisuuksia tuotantoon sprinteittäin Viime aikojen trendinä on ollut tihentää sykliä Jatkuva tuotantoonvienti eli continuous deployment voi tarkoittaa sitä, että jopa jokainen commit johtaa tuotantoonvientiin

Arvon virtaaminen ketterässä ohjelmistotuotannossa Scrum rajoittaa kesken olevan työn määrää (joka on siis eräs lean waste) siten, että sprinttiin otetaan vaan tiimin velositeetin verran user storyjä Kaikissa konteksteissa, esimerkiksi jatkuvaa tuotantoonvientiä sovellettaessa aikarajoitettu sprintti ei ole mielekäs Paikoin onkin siirrytty "puhtaampaan" pull-systeemiin, missä user storyjä toteutetaan yksi kerrallaan niin nopeasti kuin mahdollista Kun tuotantokapasiteettia vapautuu, valitsee product owner tärkeimmän storyn Story määritellään, suunnitellaan ja sitten toteutetaan välittömästi alusta loppuun Virtaus varmistetaan sillä, että yhtä aikaa työn alla ei ole kuin 1 tai korkeintaan muutama story

Luennolla 4 mainittu Scrumban-menetelmä toimii pitkälti juuri näin

Leanin johtajat

Toyotalla useimmat uudet työntekijät koulutetaan huolellisesti perehtymään käytännön tasolla lean-ajattelun periaatteisiin. Useiden kuukauden koulutuksen aikana uudet työntekijät työskentelevät monissa eri työtehtävissä. Heidät opetetaan tunnistamaan lean-jäte eri muodoissaan. Tarkoituksena on sisäistää jatkuvan parantamisen (kaizen) mentaliteetti.

Johtamiskulttuurissa keskiössä on lean-ajattelun opettajina, mentoreina ja työn valmentajana toimivat johtajat/managerit. Periaate *grow leaders* kuvaa Toyotan tapaa kasvattaa lean-toimintafilosofian sisäistäviä johtajia. Periaate *my manager can do my job better than me* kuvaa sitä, että johtajat ovat firman sisällä eri työtehtävien kautta uusiin vastuisiin kasvavia ihmisiä, jotka hallitsevat myös työntekijöiden vastuulla olevan työn. Johtajat ovat ensisijaisesti toiminnan etulinjassa toimivia lean-käytänteiden opettajia ja mentoreita.

Leanin johtajat

Leanin johtajat Eräs tärkeä johtamisen periaate on go see (genchi genbutsu) Työntekijöiden, erityisesti managerien tulee "nähdä asiat omin silmin" eikä pelkästään istua työpöydän ääressä lukemassa muiden raporttoimia faktoja Tämä liittyy siihen ideaaliin, että johtajien oletetaan johtavat etulinjassa (gemba) eli siellä missä työ tosiasiallisesti tehdään

Toyota production systemsin kehittäjän T. Ohnon sanoin: You can't come up with useful kaizen sitting at your desk... We have too many people these days who don't understand the workplace. They think a lot, but they don't see. I urge you to make a special effort to see what's happening in the workplace. That's where the facts are.

Scrum masterin rooli on osin leanin ideaalien mukainen. Tosin kaikkiin scrum mastereihin ei päde periaate my manager can do my job better than me Monissa ohjelmistoyrityksissä teknistä puolta johtajuudesta edustaa edustavat esim, lead developer - tai senior developer -nimikkeellä olevat kokeneemmat mentorin roolissa

Lean-tuotekehityksen periaatteita

Sovellettaessa leania tuotantoon (production), pääasiallisena fokuksena on toiminnan parantaminen jätettä eliminoimalla
Sovellettaessa leania tuotannon optimoinnin sijaan tuotekehitykseen (development) esim. kokonaan uusien automallien suunnitteluun, nousee esiin uusia periaatteita Toyotalla periaatteena tuotekehityksessä on out-learn the competitors, through generating more useful knowledge and using and remembering it effectively

Fokukseen nousee toiminnan tehostamisen lisäksi oppimisen kiihdyttäminen (amplify learning) Kannattaa pyrkiä mahdollisimman arvokkaaseen tietoon (high-value information), mm. kiinnittämällä huomio asioihin, mihin sisältyy paljon epävarmuutta (focus on uncertain things) Epävarmat ja suuren teknisen riskin sisältävät ideat tulee toteuttaa/testata nopeasti, niiden suhteen viivästyneellä tiedolla on korkea hinta (cost of delay)

Lean-tuotekehityksen periaatteita

Eräs leanin mekanismi oppimisen nopeuttamiseen on set based concurrent development Jos tarkoituksena on kehittää esim. uusi moottorin jäähdytysjärjestelmä, aletaan yhtä aika kehittämään useita vaihtoehtoisia ratkaisuja eri tiimien toimesta Tasaisin väliajoin kehitettäviä ratkaisuja vertaillaan, ja osa niistä karsitaan Lopulta parhaaksi osoittautuva ratkaisu valitaan käytettäväksi lopputuotteessa

Set based -menetelmä on melko erilainen kuin useimmiten sovellettava iteratiivinen kehitysmenetelmä, missä lähtökohtana on yksi askeleittain paranneltava ratkaisu Ohjelmistotuotannossa set based -menetelmää sovelletaan aika harvoin, lähinnä käyttöliittymäsuunnittelussa esittelemällä asiakkaalle aluksi useita rinnakkaisia ehdotelmia mahdollisesta käyttöliittymäratkaisusta

Toyotalla tuotekehitystä johtaa chief technical engineer Vastuussa sekä tuotteiden teknisestä että liiketoiminnallisesta menestyksestä Kyseessä tyypillinen leanin etulinjassa toimiva johtaja joka tuntee tarkasti käytännön työn, mutta on myös erittäin lähellä asiakasta

Leanin soveltaminen eri aloille

90-luvulta alkaen lean on herättänyt maailmalla suurta kiinnostusta ja sitä on pyritty soveltamaan lähes kaikilla aloilla ohjelmistokehitys mukaan lukien Lean-periaatteet ovat olleet hyvin esim. Scrumin kehittäjien tiedossa ja vaikka Scrumin alkuperäiset lähteet eivät käytäkään leanin terminologiaa, on Scrumissa monin paikoin piirteitä leanista Viime aikainen ketterien menetelmien kehitys on vienyt tiettyjä ideoita (mm. arvoketjun optimoimista user storyjen läpimenoaikoja minimoimalla) huomattavasti Scrumin ja ketterän alkuaikojen käytänteitä pidemmälle Nykyään puhutaan paljon leanista ohjelmistokehityksestä

Sekä ketterissä menetelmissä, että leanissa on sama fundamentaali periaate, toimintojen jatkuva kehittäminen Rajanveto leanin ja ketterän välillä ei olekaan ollenkaan selvä ja oikeastaan täysin keinotekoisia Esim. Scrumin kehittäjät eivät ole tarkoittaneet Scrumia staattiseksi rakennelmaksi, jota noudatetaan kirjaimellisesti tästä ikuisuuteen, sellainen toiminta ei olisi ketteryyttä. Ketteryyttä on läpinäkyvyyden mahdollistava

Leanin soveltamisen vaikeus

Leanin soveltamisessa on kohdattu myös paljon ongelmia Lean on ajattelumalli, joka on kehitetty Toyotan tarpeisiin, malli on jalostunut ja muuttunut aikojen kuluessa on osin epäselvää miten Toyotan käytänteet siirretään eri aloille

Valitettavan usein Lean tulkitaan mekanistisesti, keskittyen tiettyihin työkaluihin (esim. kanban ja value stream mapping) jättämättä leanin taustalla olevat periaatteet (jatkuva parantaminen ja ihmisten kunnioittaminen) huomioimatta Saadaan ehkä aikaan hetkellisiä parannuksia tuotantoketjussa, mutta parannukset eivät välttämättä ole kauaskantoisia jos ne eivät vaikuta koko organisaation ajatteluun ja toimintatapoihin

Kuten agile, myös lean ei ole joukko työkaluja vaan jatkuva toimintatapa, Toyotan CEO:n sanoin The root of the Toyota Way is to be dissatisfied with the status quo; you have to ask constantly, "Why are we doing this?" In Toyota and in lean thinking, the idea is to repeat cycles of improvement experiments forever.